

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра Туристичного, готельного та ресторанного бізнесу
(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бізнес-планування
(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: Готельно-ресторанна справа
(назва освітньої програми)

Спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа
(найменування спеціальності)

Галузь знань: 24 Сфера обслуговування
(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень
(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри
Туристичного, готельного та
ресторанного бізнесу
(найменування кафедри)

Протокол № __ від _____ р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Бізнес-планування Вибіркова частина Цикл професійної підготовки
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач	Корнієнко О.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри ТГРБ
Контактна інформація викладача	7698403, телефон викладача, 665390688 E-mail викладача korniienko.o.n@gmail.com
Час і місце проведення навчальної дисципліни	згідно до розкладу занять - https://zp.edu.ua/node/7904 дистанційне навчання - https://moodle.zp.edu.ua/
Обсяг дисципліни	Кількість годин - 120, кредитів - 4 кредити ЕКТС, розподіл годин: лекції - 14, практичні - 28, самостійна робота - 78, індивідуальні заняття - 4, вид контролю - залік
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
Пререквізити навчальної дисципліни.	
<p>Дисципліни: Аналіз та діагностика підприємств готельно-ресторанної галузі. Ціноутворення в готельно-ресторанній справі. Бухгалтерський облік і аудит.</p> <p>Теми: Показники розвитку готельно-ресторанної галузі. Інвестиційна діяльність в готельно-ресторанної галузі. Фінансова звітність та її значення. Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості підприємств готельно-ресторанної галузі.</p>	
Постреквізити навчальної дисципліни:	
<p>Здобуті здобувачем вищої освіти знання при вивченні дисципліни «Бізнес-планування» є обов'язковими для таких складових подальшого навчання: - Організація підприємницької діяльності, Ризик-менеджмент.</p>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>Розвиток туризму в сучасних умовах функціонування ринку послуг має певні особливості, які зумовлюють потребу у оновлених підходах до організації та планування бізнесу. При організації діяльності підприємств готельно-ресторанної галузі необхідно провести аналіз стану рівня розвитку сфери гостинності в визначених регіонах. З цією метою необхідно вивчити статистичну інформацію, умови діяльності об'єктів, а потім скласти бізнес-план.</p> <p>Загальні компетенції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. <p>Спеціальні компетенції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії. - Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу - Здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу. <p>Результати навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності. - Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань при організації ефективних комунікацій зі споживачами та суб'єктами готельного та ресторанного бізнесу. 	

- Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

формування системи теоретичних знань та прикладних вмінь і навичок щодо методологічного апарату бізнес-планування в готельно-ресторанній галузі, а також формування у майбутніх фахівців системи спеціальних знань спрямованих на дослідження методики планування діяльності організацій і складання бізнес-планів, розробки комплексного підходу до бізнес-планування в готельно-ресторанній галузі

5. Завдання вивчення дисципліни

Методичні – обґрунтування доцільності й обов'язковості використання бізнес-планів як надійного фінансово-економічного інструменту розвитку й підвищення ефективності підприємств готельно-ресторанній галузі.

Пізнавальні – визначення сутності, цілей та завдань бізнес-планування як особливої форми діяльності підприємств готельно-ресторанній галузі.

Практичні – ознайомлення з найчастіше застосовуваними на практиці господарювання підприємств готельно-ресторанній галузі методами складання окремих розділів бізнес-плану.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи бізнес-планування діяльності підприємств готельно-ресторанній галузі

Тема 1. Бізнес-планування як особлива форма діяльності підприємств готельно-ресторанній галузі

Зміст процесу бізнес-планування Планування – основна функція системи управління. Методика та методологія бізнес-планування. Продукт планування – проект. Соціальні проекти, організаційні проекти та інвестиційні проекти. Етапи бізнес-планування його завдання. Бізнес-планування та успіх підприємств готельно-ресторанній галузі. Практичні завдання впровадження бізнес-планування на підприємствах готельно-ресторанній галузі.

Тема 2. Методологічні основи бізнес-планування діяльності підприємств готельно-ресторанній галузі.

Методологічні рівні наукового дослідження. Методика та методологія наукового дослідження. Методи, прийоми, техніка та процедури наукового дослідження. Різні типи підходів для забезпечення кінцевої мети підприємства готельно-ресторанній галузі. Спеціальні методи планування та їх суть.

Тема 3. Систематизація основних видів планування діяльності підприємств готельно-ресторанній галузі.

Вибір орієнтації планування. Реактивізм. Інактивізм. Преактивізм. Інтерактивізм. Основні принципи інтерактивного планування. Здійснення класифікації видів планування. Виділення об'єктів планування на підприємствах готельно-ресторанній галузі. Типізація планування залежно від обраного об'єкта: нормативне, стратегічне, тактичне та операційне. Побудова трьох підсистем планування діяльності підприємств готельно-ресторанній галузі. Розподіл виручки підприємства. Конкурентна карта ринку підприємств готельно-ресторанній галузі.

Змістовий модуль 2. Розробка бізнес-плану підприємства готельно-ресторанній галузі

Тема 4. Маркетинговий план діяльності підприємств готельно-ресторанній галузі.

Завдання операційного (виробничого) плану послуг підприємств готельно-ресторанній галузі. Складові виробничого плану: обсягу послуг, які будуть вироблятися на підприємстві готельно-ресторанній галузі. Дослідження зовнішнього середовища підприємства. Планування внутрішнього середовища діяльності підприємства. Види маркетингових стратегій. Товарна політика. Конкурентоздатність туристичного продукту. Життєвий цикл товару чи послуги та стратегії для кожного етапу. Асортиментна політика. Вибір цінової стратегії підприємства. Особливості та функції ціни на послуги. Стратегії ціноутворення. Залежність ціни від типу ринку. Попит і ціна. Планування маркетингової комунікаційної системи підприємств готельно-ресторанній галузі. Аналіз переваг кожного елемента комунікаційної системи.

Тема 5. Виробничий план діяльності підприємств готельно-ресторанної галузі.

Цілі та етапи розробки організаційно-юридичного плану. Обґрунтування вибору юридичної форми організації бізнесу. Зміст основних розділів організаційно-юридичного плану. Основні фонди підприємств готельно-ресторанної галузі. Оборотні фонди та оборотні засоби підприємства готельно-ресторанної галузі. Організаційна схема управління. Кадрова політика та стратегія.

Тема 6. Фінансовий план.

Фінансовий план – ключовий розділ бізнес-плану. Мета розробки фінансового плану підприємства готельно-ресторанної галузі. Основні підрозділи фінансового плану. План доходів і видатків (план прибутків та збитків), послідовність складання. Показники плану доходів і видатків. План грошових надходжень і виплат (план руху готівки), порядок складання. Плановий баланс, складові частини: активи, пасиви, власний капітал. Вимоги до складання планового балансу для бізнес-плану. Аналіз чутливості – оцінка достовірності висновків отриманих в результаті розробки бізнес-плану. Розрахунок точки беззбиткової діяльності. Строк окупності. Критерії оцінки проекту. Економічна оцінка (ефективність інвестицій). Коефіцієнти фінансової оцінки. Планування ключових фінансових показників. Планування продуктивності, мотивації та оплати праці. Планування видатків на підприємстві. Оцінка ефективності проекту в умовах невизначеності. Поняття підприємницького ризику. Види ризиків підприємств готельно-ресторанної галузі. Концепція управління ризиками. Страхування ризиків.

Тема 7. Бізнес-план як кінцевий продукт планування.

Мета складання бізнес плану та сфери його застосування. Вимоги до написання бізнес-плану підприємства готельно-ресторанної галузі. Оформлення бізнес-плану: титульний аркуш, виконавче резюме, зміст, додатки. Цілі та завдання презентації бізнес-плану підприємства готельного та ресторанного господарства. Організація проведення презентації бізнесплану: характеристика підприємства готельно-ресторанної галузі, його послуг та продукції; маркетингова, виробнича та фінансова стратегія підприємства; власники підприємства; календар повернення інвестованих коштів. Внутрішня ставка дохідності. Індекс рентабельності. Термін окупності. Оцінка комерційної та бюджетної ефективності проекту. Методи аналізу та оцінки інвестицій. Способи підвищення ефективності презентації бізнес-плану: попереднє ознайомлення учасників презентації з бізнес-планом; використання наочних матеріалів; встановлення контактів з учасниками презентації.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1.	Бізнес-планування як особлива форма діяльності підприємств готельно-ресторанної галузі	Лекція	2
1, 2	Бізнеспланування як особлива форма діяльності підприємств готельно-ресторанної галузі	практичне	4
3	Методологічні основи бізнес-планування діяльності підприємств готельно-ресторанної галузі	Лекція	2
3,4	Методологічні основи бізнес-планування діяльності підприємств готельно-ресторанної галузі	практичне	4
5	Систематизація основних видів планування діяльності підприємств готельно-ресторанної галузі	Лекція	2
5, 6	Систематизація основних видів планування діяльності підприємств готельно-ресторанної галузі	практичне	4
7	Маркетинговий план діяльності підприємств готельно-ресторанної галузі	Лекція	2
7,8	Маркетинговий план діяльності підприємств готельно-ресторанної галузі	практичне	4
9	Виробничий план діяльності підприємств готельно-	Лекція	2

	ресторанної галузі		
9, 10	Виробничий план діяльності підприємств готельно-ресторанної галузі	практичне	4
11	Фінансовий план.	Лекція	2
11, 12	Фінансовий план.	практичне	4
13	Бізнес-план як кінцевий продукт планування	Лекція	2
13, 14	Бізнес-план як кінцевий продукт планування	Практичне рк	4
15	Підсумковий модульний контроль	пк залік	2

8. Самостійна робота

Зміст самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

1. Поглиблене вивчення питань тем за методичними вказівками викладача.
2. Систематичне опрацювання лекційного матеріалу, запропонованої базової та допоміжної літератури з питань курсу.
3. Систематична підготовка до семінарських занять відповідно до запропонованих планів їх проведення (переліку питань).
4. Самостійна підготовка до модульного контролю та заліку.

У процесі підготовки за темами (питаннями) курсу, що віднесені для самостійного опрацювання, студентам слід звернути особливу увагу на засвоєння зазначених ключових понять та термінів. обов'язковим вважається ведення студентами робочого конспекту, який повинен містити розгорнутий або тезисний огляд питань, що віднесені для самостійного опрацювання, а також визначення ключових понять і термінів. У процесі вивчення курсу для поточного контролю самостійної роботи студентів денної форми навчання та якості засвоєння ними матеріалу викладач використовує:

- опитування студентів під час семінарських занять, перевірку робочих конспектів;
- залучення студентів до дискусії з теми семінарського заняття з наступною оцінкою ініціативи та здатності до аналізу дискусійних питань;
- проведення поточних контрольних робіт, тестування та модульного контролю.

Самостійна робота студентів передбачає самостійне вивчення окремих питань тем за методичними вказівками викладача. Студент повинен опрацювати необхідний обсяг навчальної літератури та нормативно-правових актів. У ході засвоєння програми курсу, під час підготовки до заліку, студентам рекомендується звертатись до першоджерел (міжнародних нормативно-правових актів, Конституції України, законів, наказів, інструкцій міністерств та інших нормативно-правових документів) і до монографічної літератури, в якій висвітлено основні погляди на відповідні проблеми, наводяться та аналізуються нормативно-правові акти.

Студенти мають змогу завантажити свої напрацювання в систему дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>).

Консультативна допомога студенту надається у таких формах:

- особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій <https://zp.edu.ua/node/7904> (не менш ніж 2 рази по 2 години на тиждень або за попередньою домовленістю);
- відеоконференція на платформі zoom (особиста або колективна) - ідентифікатор 803 152 565 (один раз на 2 тижні);
- листування за допомогою електронної пошти korniienko.o.n@gmail.com (у форматі 24/7 кожного дня);
- відеозустріч, аудіоспілкування або смс у сервісі Viber (за графіком консультацій викладача); спілкування по телефону (з 10.00 до 12.00 кожен день крім вихідних та святкових днів).

9. Система та критерії оцінювання курсу

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною системою. Отримані за кожен змістовний модуль бали підсумовуються та діляться на 2.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;

- модульний;
- підсумковий (залік).

Оцінювання знань студентів в університеті здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FХ, F). Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на лекційних, лабораторних, практичних або семінарських заняттях та самостійну роботу.

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ.

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною системою. Отримані за кожен змістовний модуль бали підсумовуються та діляться на 2.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік).

Оцінювання знань студентів в університеті здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FХ, F). Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на лекційних, лабораторних, практичних або семінарських заняттях та самостійну роботу.

Студент, який з різних обставин не отримав необхідної кількості балів з будь-якої теми, має можливість самостійно її підготувати і пройти індивідуальний поточний контроль знань з цієї теми або виконати індивідуальні завдання, що пропонуються в робочій програмі.

ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу.

Зведена таблиця набору балів за семестр

1 модуль (максимум балів)		2 модуль (максимум балів)	
Лекції	9 (3 лекції*3 бали)	Лекції	12 (4 лекції*3 бали)
Практичні	30 (3 *10 бали)	Практичні	40 (4 *10 бали)
Самостійна робота/ІДЗ	41	Самостійна робота/ІДЗ	28
Контрольна робота	20	Контрольна робота	20
Всього	100	Всього	100

Якщо студент з будь-якої поважної причини не виконав умов набору балів за період вивчення, він має змогу під час заліково-екзаменаційної сесії прийти на залік і скласти усно мінімум 2 питання за переліком та виконати тести.

КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ НА ЗАЛІКУ:

1. Два питання потребують змістовної відповіді, кожна з них розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 30 балів за кожне питання).

30-27 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

26-23 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

22-18 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

17-0 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

2. Правильна відповідь на 4 тестових питання оцінюється в 10 балів кожна.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на практичних (семінарських) заняттях та на підсумковому модульному контролі, свідчить про **ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни** на конкретному етапі її вивчення. Протягом семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	визначення
		для заліку	
90 – 100	A	зараховано	відмінно - Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому.
85-89	B		дуже добре - Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому.
75-84	C		добре - Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому виконав не повністю.
70-74	D		задовільно – Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
60-69	E		достатньо - Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.
35-59	FX		не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним	незадовільно – Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю.

10. Політика курсу

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є вивчення навчального матеріалу за кожною темою. Специфіка курсу здебільшого передбачає акцент на розумінні підходів і принципів, ніж запам'ятовування визначень. Кожен здобувач повинен ознайомитися і слідувати Положенню про академічну доброчесність Національного університету «Запорізька політехніка», Статуту і Правил внутрішнього розпорядку Національного університету «Запорізька політехніка». Зокрема, для успішного засвоєння програмного матеріалу здобувач зобов'язаний:

- не запізнюватися на заняття;
- не пропускати заняття, а в разі хвороби надати довідку;
- самостійно вивчити матеріал пропущеного заняття;
- системно і регулярно працювати з навчальною і науковою літературою;
- конструктивно підтримувати зворотній зв'язок на всіх заняттях;
- брати активну участь у навчальному процесі;
- своєчасно і акуратно виконувати завдання для самостійної роботи;
- відключити мобільний телефон під час занять;
- бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів;
- участь у контрольних заходах (поточний контроль, модульний контроль, контроль самостійної роботи; підсумковий контроль);
- будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, якщо тільки робота не має груповий формат, використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікується як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності, у порядку, визначеному чинним законодавством та Положенням про академічну доброчесність в Національному університеті «Запорізька політехніка».

Здобувач успішно навчається, якщо послідовно набирає кредити, необхідні для здобуття ступеня бакалавр. Для цього потрібно, щоб накопичувальний бал був не нижче, ніж 60 балів за даним курсом. Якщо накопичувальний бал нижче 60 балів, здобувач вважається неуспішним і може бути відрахований відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (у новій редакції)».